

L'hàbit de la perfecció

© Antoni Bofill

PALAU 100 BACH. Les Arts Florissants. Katherine Watson, soprano. Tim Mead, contratenor. Reinoud van Mechelen, tenor. André Morch, baix. Dir.: William Christie. *Missa en Si menor* de J. S. Bach. **PALAU DE LA MÚSICA. 16 DE JUNY DE 2016.**

Per Pep Gorgori

La *Missa en Si menor* de Johann Sebastian Bach és un dels grans monuments de la música occidental. Definida amb molts qualificatius, gairebé tots encomiàstics, considero que un dels més acurats el va trobar John Eliot Gardiner. Al seu volum sobre Bach, titula el capítol dedicat a la *Missa* com “*L'hàbit de la perfecció*”. Certament, Bach va conrear aquest hàbit al llarg de tota la vida i la *Missa*, que inclou pàgines escrites en una forquilla temporal que abasta quaranta anys, n'és una de les millors proves.

La perfecció de Bach ens meravella i ens exigeix, al mateix temps. Ens meravella, perquè davant una obra d'aquestes dimensions i d'aquesta qualitat no podem fer gaire res més que sentir-nos molt, molt petits. I ens exigeix perquè, tant si la interpretem com si l'escoltem, hem d'aspirar a estar a l'altura del compositor. Si no, la seva perfecció es veu enterbolida. Per als intèrprets, a més, la perfecció de Bach implica que qualsevol petit error, qualsevol nota que no soni prou acurada, es converteix en una falta evident que no pot passar desapercebuda. Tot un repte.

En aquest sentit, la interpretació que va oferir William Christie amb Les Arts Florissants potser no va ser del tot perfecta en alguns detalls, però podem dir sense cap dubte que va ser un camí cap a la perfecció, que s'hi va anar acostant més i més a mesura que avançava l'obra. El resultat final va ser un concert que va rebre una merescudíssima i llarga ovació del públic.

L'inici, però, no va ser fàcil. El tempo imposat per Christie, força ràpid, sumat a una articulació que feia prevaler el *legato* per damunt dels accents rítmics, va enterbolir l'audició, per dos motius. Per una banda, perquè d'aquesta manera la partitura de Bach es fa complicada d'entendre, ja que el contrapunt i les

subtils entrades de les veus queden difuminades. Per una altra, als mateixos intèrprets els resulta incòmode transitar a aquelles velocitats per una carretera que exigeix, com dèiem, perfecció, al mateix temps que no posa cap facilitat per assolir-la.

© Antoni Bofill

Tot plegat va donar una certa sensació de precipitació i fins i tot d'inseguretat d'alguns solistes. Veus al cor poc empastades, interpretacions poc matisades per uns solistes vocals més preocupats de no sortir-se de la carretera que no pas de gaudir del paisatge... El continu tampoc no hi ajudava, amb un positiu sonorament sobredimensionat i que no ajudava els cantants a aprofitar les respiracions. Però va ser només al començament.

A mesura que la *Missa* avançava, cadascú va anar trobant millor el seu lloc, i passat el "*Crucifixus*" podríem dir que aquell camí de perfecció va començar a arribar a la seva destinació. Amb els tempos més tranquils i el fraseig més marcat, la meravella de Bach va començar a lluir en tota la seva magnitud. El duet "*Et in unum Dominum*" (soprano i contralt) va ser la prova que el concert anava cap a millor, amb un resultat molt diferent de l'obtingut per la mateixa parella, Watson i Mead, en el "*Christe eleison*" del començament. El baix André Morch va brodar el seu "*Et in Spiritum Sanctum*". Arribats al "*Benedictus*", ja fregàvem la perfecció, i Van Mechelen ens hi va acostar encara una mica més amb una interpretació plena de sensibilitat i bon gust.

Al contratenor Tim Mead li hem d'agrair un moment inoblidable amb el seu "*Agnus Dei*". William Christie va optar per seure a la banqueta del clavicèmbal, tot limitant-se a escoltar aquesta música tan senzilla, aparentment: un continu amb corxeres i silencis de corxera i els violins a l'uníson acompanyant la veu (menció especial mereix el concertino Hiro Kurosaki, enèrgic i sensible a parts iguals). Hi ha moments en què, si prèviament s'ha treballat bé, no cal dirigir des de l'escenari. La millor opció, de vegades, és deixar que la música funcioni sola. Aquest va ser el cas. La perfecció de Bach va ser allà. Després d'això, només es podia fer una cosa: cantar "*Dona nobis pacem*". I aplaudir, és clar.